

W ogóle akt horodelski z d. 10. paździer-
nika 1861 r. jest jednym z najważniejszych czyn-
ków ówczesnej epoki, i wykonany zresztą nie-
miejtnie, wywarłby wpływ przeznaczący na dal-
sze losy trzech połączonych narodów. Jest to
wytyczyłem sił moralnych zostających w doskona-
nej harmonii, wolnej od nierównowagi i jedno-
ale od lenistwa i zbytniej trwóźliwości z dru-
giej strony.

Ujmowak on rzeczywista, myśl narodow-
czego nie potrafił dokonać żadne z ówczesnych
stronnictw narzucających narodowi z góry pro-
gram nieodpowiednie do jego życzenia, i nie-
zgodne z jego wyobrażeniami. Naród wia-
zbiorowo dalekim był od matczyńskiego pa-
ństwa, ale również oddlegi był od wyraz-
nia się nadziei odrębnego bytu, przepływa-
droga tajemnicza z serce jednych pokoleń do

